

Михайло СОРОКА,

заслужений журналіст України

МІЖНАРОДНІ СПОРТИВНІ ВЕРШИНИ ВИСОКОСНОГО РОКУ

Загальновідомо: перші три місця у рейтингу найпопулярніших у світі спортивних змагань займають Олімпійські ігри, чемпіонати світу та чемпіонати Європи з футболу. При всіх спробах розвести їх у часі, проводити в різні роки все ж уникнути накладок так і не вдалося. Як результат, до того ж для прихильників спорту не дуже втішний, — в один рік (переважно у літню пору) відбуваються і літні Олімпіади, і футбольні чемпіонати Європейського континенту.

Так було і цього разу. Першого липня в Києві у НСК «Олімпійський» було зіграно фінальний матч Євро-2012, а вже через 28 днів у Лондоні відбулася урочиста церемонія відкриття XXX Олімпійських ігор. Отож літо високосного 2012-го було для спортивних уболівальників гарячим — і в буквальному, і в переносному значенні цього слова. Тепер ця емоційна хвиля спала, обидві події вже стали надбанням спортивної історії. І все ж, думається, незайве ще раз до них повернутися, виокремивши передусім їхню українську складову. А вона цього разу була особливо помітною і в першу чергу, звичайно, на футбольному чемпіонаті Європи.

ЄВРО-2012: ТВОРИЛИ ІСТОРІЮ РАЗОМ

Це був чотирнадцятий за ліком чемпіонат континенту. Однак для нас, українців, він є і залишиться у майбутньому не просто черговою європейською першістю з футболу, а подією неабиякого звучання і значення. Насамперед, звичайно, через те, що

разом з Польщею Україна виборола право його прийняти, організувати і провести.

Чому саме тандем Україна–Польща переміг у гострому змаганні країн-претенденток? У відповіді на це питання можна навести цілий ряд вагомих аргументів. І, на наше переконання, зовсім не останнім серед них буде визнання заслуг та зростання авторитету українського футболу на європейській і світовій аренах. При цьому, говорячи про український футбол, ми маємо на увазі не тільки два останні десятиріччя його розвитку – від часу, коли Україна стала незалежною державою. Адже наш футбол заявив про себе яскравою грою на полях світу і Європи ще в середині минулого століття. Скажімо, у тепер вже далекому 1958 році, виступаючи у Швеції за збірну СРСР, півзахисник київського «Динамо» Юрій Войнов увійшов за підсумками того чемпіонату до символічної збірної світу.

Той же Юрій Войнов у 1960 році був серед переможців першого Кубка Європи, зробивши з цим заповітним трофеєм почесне коло пошани на Парк-де-Пренс. А через шість років після цього на чемпіонаті світу в Англії збірна СРСР посіла поважне четверте місце, і в ній грало четверо динамівців Києва, зокрема й найкращий бомбардир радянської збірної Валерій Поркуян. На першості Європи 1972 року команда СРСР виграла срібні медалі, ці нагороди отримали 13 представників нашого футболу. Відтоді українське представництво у радянській команді лише зростало, а на чемпіонатах світу 1986-го і 1990-го років та Європи 1988 року воно було домінантним. Не дивно, що й керівництво збіркою неодноразово доручали українським тренерам, передусім Валерію Лобановському, якому чотири рази випало тримати кермо управління головною футбольною командою Союзу.

Біографія національної збірної незалежної України почалася 29 квітня 1992 року з прикрої поразки в Ужгороді від угорців. З різних причин українській команді не дали можливість взяти участь у відборі на чемпіонат світу 1994 року в США. Як відомо, збірна Росії таку можливість отримала, пробившись у фінальну частину чемпіонату, де в її складі зіграло п'ять вихідців з України.

Старт збірної України в офіційних турнірах відбувся лише на Євро-1996. Вдалим його не назвеш: у своїй відбірній групі вона зайняла тільки четверте місце, поступившись не лише ти-

тулованим італійцям, а й хорватам і литовцям. І все ж, незважаючи на цей маловтішний результат, варто віддати належне всім гравцям, тренерам тодішньої збірної. Вони взяли на себе тягар відповідальності за головну команду в, мабуть, найважчий, перехідний період і заклали фундамент для подальшого її становлення й утвердження. Крім того, символічно, що в ті роки за нашу команду зіграли Олексій Михайличенко, Олег Кузнєцов, Геннадій Литовченко — зірки українського футболу вісімдесятих років.

Зрештою, не вдалося подолати бар'єр плей-офу і збірній, очолюваній великим Лобановським. У відборі на чемпіонат світу-2002 вона знову зайняла в групі друге місце, поступившись першим Польщі, і вийшла на Німеччину, майбутнього срібного призера світової першості в Південній Кореї-Японії. Збірна Леоніда Буряка в наступному турнірі Євро-2004 скотилася ще нижче — на третє місце в групі, де перемогла Греція, а другою фінішувала Іспанія. Через чотири роки у відборі на чемпіонат Європи ми не могли скласти гідної конкуренції італійцям і французам, які завоювали дві путівки у фінальну частину першості континенту в Австрії і Швейцарії. У відбірній кампанії на чемпіонат світу 2010 року наша збірна була дуже близькою до того, щоб вирушити до Південної Африки, але черговий (четвертий за 15 років!) плей-оф знову виявився для неї фатальним. Поступившись у групі першим місцем команді з батьківщини футболу (поразка на «Уемблі» 1:2 і перемога завдяки снайперському «пострілу» в Дніпропетровську Сергія Назаренка в очному протистоянні з англійцями), підопічні Олексія Михайличенка домоглися виїзної нічиєї в Афінах, але в Донецьку зіграли гірше своїх можливостей. Одна з рідкісних контратак збірної Греції принесла їй перемогу, а з нею омріяну путівку в ПАР.

Але й на нашій вулиці було свято! Воно пов'язане з успіхом нашої національної команди на чемпіонаті світу 2006 року. Уже відбірний турнір на цю світову першість засвідчив, що при всіх об'єктивних проблемах нашої збірної з вибором гравців для неї та їхньою майстерністю, головна проблема полягала у сфері психології, у недостатній упевненості наших футболістів у своїх силах, невмінні «тримати удар», коли обставини обертаються проти тебе, у нездатності виривати перемогу на морально-вольових якостях, у підсвідомій готовності грати «другу скрипку» в

групі та неспроможності кинути виклик визнаним фаворитам... Олегу Блохіну та його тренерському штабу та зібраним під прапор збірної гравцям у відборі 2006 року теж потрапили сильні суперники — чинні чемпіони Європи греки, бронзові призери попередньої першості світу турки, переможці Євро-1992 датчани. Блохін показав себе тренером-максималістом. Неабиякий резонанс мала напередодні відбірного турніру заява тренера, що його підопічні займуть у групі перше місце.

Багато хто сприйняв цю заяву скептично і навіть посміявся з неї. Проте, як відомо, добре сміється той, хто сміється останнім. Ту важкопрохідну групу українці виграли ще за два тури до кінця відбору, першими з європейських команд приєднавшись до німців, господарів чемпіонату. Олег Блохін зумів «запалити» підопічних своєю ідеєю, створити в команді належний мікроклімат, вселити у гравців віру в себе. Протягом кваліфікаційного турніру, під час і після фінальної частини ЧС-2006 багато було сказано про те, що нашій збірній сприяла фортуна. Справді, везіння у спорті грає не останню роль. Однак несерйозно вважати це ледь не головною причиною успіху команди Блохіна. Зрештою, українці програли єдиний матч за весь відбірний цикл і то лише тоді, коли його підсумок для них нічого не важив. Відверто кажучи, у багатьох вирішальних матчах попередніх відбірних кампаній нам відверто не таланило. Проте в кінцевому підсумку, в тому невезінні було, з нашої точки зору, об'єктивне підґрунтя. Олег Блохін і його колеги з тренерського штабу — Семен Альтман, Андрій Баль, Олег Кузнецов, Юрій Роменський — змогли здолати цю «чорну» смугу. І результати виступу українців у фінальній частині чемпіонату світу в Німеччині це ще раз підтвердили. Збірна України почала з болючої поразки у Лейпцигу від іспанців, але знову ж таки, переживши це фіаско, тренери і гравці нашої команди продемонстрували психологічну стійкість, колективну згуртованість і бійцівські якості. Наша футбольна дружина завоювала в Німеччині місце серед восьми найсильніших команд планети, зміцнивши авторитет українського футболу. У її складі на чемпіонаті засвітилися нові футбольні зірки.

Підстави для оптимізму

На Євро-2012 національна збірна України не виконала завдання, яке перед нею стояло: їй так і не вдалося вийти з гру-

пи у наступний раунд змагань — чвертьфінал. Але чи можна вважати її виступ на «домашньому» чемпіонаті континенту невдалим? Думається, ні. Особливо, якщо врахувати цілком пристойний рівень гри, який вона продемонструвала. Програючи в першому матчі шведській збірній, у складі якої виділявся Златан Ібрагімович, яскрава зірка європейського футболу, українці зуміли зламати опір суперників і завдяки двом точним ударам Андрія Шевченка вирвати перемогу. На рівних провела наша команда перший тайм з французами. На жаль, після перерви наші футболісти не знайшли вагомих аргументів проти французького прискорення і поступилися. Програла українська збірна й англійцям, але це була, так би мовити «оптимістична поразка», оскільки в цій грі українці ні в чому не поступалися іменитим суперникам, навіть зрівняли рахунок, але угорська бригада арбітрів на чолі з Віктором Кашшаї очевидний гол Марко Девіча чомусь «не помітила»...

Отже, третє місце у сильній групі. Через кілька днів після завершення виступів на Євро-2012 наставники збірної на зустрічі з нами, українськими журналістами, у конференц-залі Федерації футболу України, думається, об'єктивно і самокритично оцінили підсумки участі нашої команди у єврочемпіонаті.

Щонайперше Олегові Володимировичу нагадали про його видану понад тридцять років тому книгу «Гол, который я не забил». Нею тоді зачитувалися. Минув час, він став успішним тренером. На цьому чемпіонаті забивав лише Андрій Шевченко. Як зробити так, щоб схожу книгу могли з часом написати форварди національної команди? Відповідаючи на це запитання, Олег Блохін зазначив: «...ситуацію з дефіцитом висококласних форвардів слід виправляти в клубах. Ми, продовжив він, беремо готових гравців. Перед Євро-2012 всі здивувалися, що я взяв Андрія Шевченка, який до того три місяці мав мало ігрової практики. Потім стало несподіванкою, що він вийшов у стартовому складі в матчі зі шведами. Але, як показала практика, старий кінь борозни не псує. На жаль, у молодих гравців немає того голевого чуття, яке було в мене, Беланова, а зараз є у Мессі та Роналду. Це чуття — вроджене».

З точки зору Блохіна, та обставина, що Шевченко пішов із збірної, — це для неї велика втрата... Потрібно задуматися над тим, як грати в футбол, коли нападників як таких немає, зазначив він. Це Іспанія може грати без форвардів. Ми до цього

не готові. Нам катастрофічно не вистачає часу, а виховувати нападників, за словами тренера, робота і турбота клубних команд. Потрібен якийсь час, щоб з'явилися нові Шевченки і Беланови.

Щодо клубного представництва в збірній, Олег Блохін зазначив: «...“кияни”, “донецчани” чи “дніпропетровці” залишилися за ворітьми тренувальної бази національної команди — одягнувши синьо-жовту форму, гравці відстоювали честь України, робили одну справу, жили спільними інтересами. Основний же склад формувався з урахуванням об'єктивних показників — фізичної форми, ігрового тону, практики, набутої протягом сезону. Тож балачки про якусь “дискримінацію” за клубною приналежністю залишаються на совісті тих, хто спекулює на цю тему».

* * *

Євро-2012 проєкзамєнувало не тільки національну команду України. Свої іспити — без будь-яких потурань і знижок на минулі заслуги — склала кожна збірна, яка була учасником європейського свята футболу. Втім, це були не тільки європейські футбольні оглядини. Вже давно помічено: за напругою, гостротою, рівнем і якістю гри єврочемпіонати не поступаються першостям світу. І Євро-2012 це ще раз переконливо підтвердило. Його переможцем закономірно стала команда Іспанії, найсильніша збірна світу останніх років. У фіналі їй протистояли чемпіони світу 2006 року італійці. А у півфіналі іспанці з великими складнощами (через додатковий час і серію пенальті) здолали амбітну команду Португалії. Додамо, що й Італія стала півфіналісткою після серії одинадцятиметрових у грі з англійцями.

Про високий рівень чемпіонату Європи 2012 року та неабиякий інтерес до нього у світі свідчать і багато інших фактів та даних статистики. На матчах Євро побувало понад 1,4 мільйона глядачів — у середньому 46 471 уболівальник на кожен матч. Для порівняння: попередній єврочемпіонат в Австрії та Швейцарії зібрав на трибунах 1,14 мільйона уболівальників. Понад 5 мільйонів фанів переглядали матчі у фан-зонах восьми міст, які приймали чемпіонат, що теж є рекордним показником. Під час фінальної частини Євро було зафіксовано 16,5 мільйона повідомлень у соціальній мережі. Пік активності — 15 358 твіттів у секунду було зафіксовано одразу після того, як у фіналі іспанці забили італійцям четвертий гол, і це теж є рекордом для спортивної події у світі.

Після кожної гри фінальної частини Євро-2012 визначалися найкращі футболісти. Ними тричі ставали Інєста (Іспанія) і Пірло (Італія), двічі — Озіл (Німеччина) і Роналду (Португалія), по одному разу — Джеррард (Англія), Гомес, Подольські (обидва — Німеччина), Карагуніс (Греція), Крон-Делі (Данія), Серхіо Рамос, Торрес, Хабі Алонсо (усі — Іспанія), Кассано (Італія), Блашиковські, Левандовські (обидва — Польща), Пепе (Португалія), Дзагоев (Росія), Шевченко (Україна), Насрі, Рібєрі (обидва — Франція), Манджукич (Хорватія), Ірачек, Піларж (обидва — Чехія), Ібрагімович, Мельберг (обидва — Швеція).

Вперше в історії європейських чемпіонатів відразу шестеро футболістів виявилися претендентами на звання найкращого голеадора: Криштіану Роналду (Португалія), Маріо Балотеллі (Італія), Маріо Гомес (Німеччина), Маріо Манджукич (Хорватія), Алан Дзагоев (Росія) і Фернандо Торрес (Іспанія). Кожен з них став автором трьох забитих м'ячів. «Золота бутса» дісталася Торресу, який свої голи провів за найменший час перебування у грі — 189 хвилин.

Найкращим гравцем чемпіонату було визнано іспанського півзахисника Андреса Інєсту. До символічної збірної увійшли такі 23 футболісти: воротарі — Джанлуїджі Буффон (Італія), Ікер Касільяс (Іспанія), Мануель Нойєр (Німеччина); захисники — Жерар Піке, Серхіо Рамос, Хорді Альба (усі троє — Іспанія), Фабіу Коентрау (Португалія), Філіп Лам (Німеччина), Пепе (Португалія); півзахисники — Даніеле де Россі, Андреа Пірло (обидва — Італія), Стівен Джеррард (Англія), Самі Хедіра, Месут Озіл (обидва — Німеччина), Андрес Інєста, Хаві Ернандес, Серхіо Бускетс, Хабі Алонсо (усі — Іспанія); нападники — Маріо Балотеллі (Італія), Златан Ібрагімович (Швеція), Криштіану Роналду (Португалія), Сеск Фабрегас, Давид Сільва (обидва — Іспанія).

Мішель Платіні: «Це був фантастичний чемпіонат»

Євро-2012 був прекрасно організований і проведений. До такого висновку дійшли після його завершення всі керівники європейського футболу і численні гості з різних країн світу. Ці високі оцінки прозвучали, зокрема, на підсумковій пресконференції. У вступному слові глава Європейського футбольного союзу Мішель Платіні наголосив, що Польща, Україна та

УЄФА можуть пишатися Євро-2012. За словами президента, цей унікальний турнір зайвий раз підкреслив особливе значення змагань на рівні збірних і залишив після себе багату спадщину.

«Україна і Польща провели фантастичний турнір, який надовго залишиться в нашій пам'яті, — сказав Мішель Платіні. — Слоган турніру “Творимо історію разом” виявився як ніколи точний з точки зору економіки, інфраструктури, розвитку футболу і поліпшення соціальних умов. Сьогодні я відчуваю велику гордість. Україна і Польща показали, що спроможні впоратися з організацією такого великого турніру. Народи двох країн поставилися до справи з великим ентузіазмом і високо підняли планку на майбутнє. Непросто буде надалі відповідати таким високим стандартам».

Окремої високої оцінки Мішеля Платіні удостоїлися президенти двох національних асоціацій — Григорій Суркіс (Україна) і Гжегож Лято (Польща), які виконали величезну роботу в рамках підготовки до Євро-2012 і безпосередньо під час самого турніру.

Дещо пізніше, 28 серпня, на зустрічі в Києві з Президентом України Віктором Януковичем, президент УЄФА Мішель Платіні від імені Європейського футбольного союзу повторив свою високу оцінку і захоплення організацією фінального турніру Євро-2012. «Для мене — велике задоволення повернутися сюди через два місяці після того, як відбувся цей прекрасний турнір, — зазначив Мішель Платіні. — Я приїхав, щоб офіційно подякувати Віктору Януковичу, президенту Федерації футболу України Григорію Суркісу, директору турніру Мартіну Каллену та всім тим, хто допомагав у проведенні чемпіонату Європи».

«Це був крок у майбутнє, крок для розвитку нашої держави і її приєднання до тих сучасних країн, які сьогодні є лідерами і в економіці, і в спорті, — наостанок зазначив глава української держави. — Ми вже мріємо, що колись відбудеться чемпіонат світу з футболу в Україні. І ми будемо над цим працювати».

ЛОНДОНСЬКА ОЛІМПІАДА В УКРАЇНСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Наприкінці липня 2012 року увага спортивного світу, зокрема й українського, була переключена з України і Польщі на Великобританію, де стартували тридцять Олімпійські ігри. Україну на них представляли 245 атлетів. З чотирьох попередніх літніх Олімпіад наша збірна поверталася з ваговитим ме-

дальнім «багажем». Нагадаємо, що в Атланті українські олімпійці завоювали 23 медалі (9 золотих, 2 срібні і 12 бронзових), посівши дев'яте загальнокомандне місце. У Сідней 2000 року було теж здобуто 23 медалі (3, 10, 10), але через малу кількість золотих нагород — лише 21-ше командне місце. Цікаво, що й у 2004 році в Афінах наші олімпійці виконали «українську норму» — 23 медалі (9, 5, 9) і 12-те місце. Здобуток в олімпійському Пекіні був вагомим — 27 медалей (7, 5, 15) і 11-те місце.

Тож у прихильників українського спорту було достатньо підстав сподіватися, що й у Лондоні наші атлети не підведуть. Зрештою так і сталося: українські олімпійці гідно виступили на спортивних аренах британської столиці. І хоча й завоювали менше медалей, ніж на попередніх Іграх, кожна з цих двадцяти нагород (6 золотих, 5 срібних і 9 бронзових) — високої проби, бо здобувалася у напруженій, безкомпромісній, гостроконкурентній боротьбі. Обсяги статті для щорічника «Україна дипломатична» не дають змогу розповісти про всіх українських медалістів Лондона. Коротко розповімо про тих із них, які піднімалися на найвищу сходинку олімпійського п'єдесталу.

На їхню честь лунав гімн України

ЯНА ШЕМЯКІНА. Нею було завойовано першу до скарбниці нашої олімпійської збірної золота нагорода. «Коли я перед змаганнями подивилась на їхню сітку, в якій мені дісталися дуже сильні суперниці, я певною мірою заспокоїлась і навіть зраділа. Думала, якщо й програю кому-небудь з них, то це не так дошкулятиме», — розповіла нам спортсменка у мікст-зоні відразу після церемонії нагородження.

У півфіналі і фіналі Шемякіній дісталися помітно вищі за неї суперниці. Наскільки вплинула ця обставина на характер бою, на вибір тактики і технічних прийомів Яни? «Відомо, що високі люди повільніші, і цим у цьому випадку я не могла не скористатися». «А ви б хотіли отримати в суперниці у фіналі корейнку?» — запитали ми. «От якраз із нею я й не хотіла б зустрічатися, — зізналася Яна. — Правда, в останній зустрічі з нею на Кубку світу я перемогла. Але це була б для мене складна суперниця. Річ у тім, що у фехтуванні ми з нею схожі — і в тактиці, і в техніці. Я б, звичайно, спробувала віднайти способи її перемогти, але це було б нелегким завданням».

Жіноче фехтування, переконана Яна Шемякіна, — це не тільки боротьба тактик, технічна й фізична підготовка, а й поєдинки характерів, емоції, нерви, навіть хитрощі. І все це ви могли побачити, відчувати у залі, спостерігаючи за боями.

ОЛЕКСІЙ ТОРОХТІЙ. Золоту нагороду він виграв на помості для змагань важкоатлетів (вагова категорія 105 кг). Не просто виграв, а вирвав у своїй останній спробі.

Статус чемпіона Олімпіади піднімає й статус журналістської групи: ми отримали можливість зустрічати Олексія першими, на початку мікст-зони, через яку проходять спортсмени. Правда, цього разу нам довелося зачекати, адже відбувалася церемонія вручення олімпійських медалей.

«Для кожного спортсмена золота олімпійська медаль є найвищим досягненням. І я не виняток: для мене, як і для моїх тренерів, це велика подія і великий день», — сказав Олексій Торохтій. На запитання, коли він у ході змагань дізнався, що став одним з лідерів, спортсмен відповів, що це відбулося уже на фініші змагань.

До речі, після змагань, зізнається Олексій, найсерйознішим своїм суперником за відсутності російських штангістів вважав саме Марчіна Долегу, триразового чемпіона світу. Так само завалив усі три спроби, але в поштовху, грузин Гія Мачаваріані. Не підняв 226 кілограмів у другій спробі і сам Олексій. І тільки іранець Навад Насіршелал зумів подолати рубіж у 227 кілограмів.

Але в Торохтія, як і в іранця, залишався третій підхід. Іранський штангіст замовляє 229 кілограмів — цієї ваги йому б вистачило для перемоги. Він відриває штангу від підлоги, але не більше: підняти її на груди вже не було сил. Олексій і його тренери замовляють 227 кілограмів — ця вага дозволяла українцеві обійти в сумі іранця на один кілограм. І наш атлет зумів покорити штангу, протримавши її на піднятих руках навіть довшо, ніж передбачають правила двох секунд.

«Я не знав, як розгортається і завершується боротьба, про це тренери мені не розповідали, але я знав, що після відносно невисокого результату в ривку — 184 кілограми, крапку потрібно ставити у поштовху. І я до цього був цілком готовий, адже на тренуваннях піднімав штангу й куди важчу: 235–240 кілограмів. Чи хвилювався на олімпійському помості? Ви знаєте, я переживаю певну нервову напругу до змагань. А коли вони по-

чинаються і ти виходиш на поміст, то всі переживання й емоції віддаєш поєдинкам зі штангою», — запевнив Торохтій.

Ми б могли і не бачити його на найвищій сходинці олімпійського п'єдесталу. Два роки тому Торохтій вирішив попрощатися з важкою атлетикою, бо вже не витримував від постійних поневірянь і пошуків хоча б мінімальних фінансів, розповів мені тренер спортсмена, а в минулому наставник інших чемпіонів і призерів Олімпійських ігор, зокрема Таймазова та Готфріда, Михайло Мацьоха.

Можливо, все б так і сталося, якби не підтримка відомого підприємця Олександра Гереги та його дружини Галини Гереги, власників відомої й успішної компанії «Епіцентр». І сам спортсмен, і його тренери дуже вдячні керівникам компанії за вчасну, постійну і безкорисливу підтримку. До речі, цю підтримку — і моральну, і фінансову — мали ще кілька наших олімпійців, що виступали у Лондоні.

ЖІНОЧА ЧЕТВІРКА. Золоту медаль вона здобула за 25 миль від столиці Великої Британії на веслувальному каналі Дорні Лейк, який належить знаменитому і престижному Ітонському коледжу.

«Це перша золота медаль в академічному веслуванні за роки виступів на літніх Олімпіадах збірної незалежної України», — наголосив у розмові з нами після церемонії нагородження президент Національного олімпійського комітету України Сергій Бубка. Його ще напередодні вирішального старту жіночих четвірок у розряді W4x керівники Міжнародної федерації академічного веслування попросили вручити переможцям фіналу олімпійські нагороди. Вони, видно, не сумнівалися, що виграє українська четвірка, і Сергію Назаровичу, як члену Виконкому МОК, буде приємно вручити нагороди золотої проби представницям своєї країни.

Наша команда і справді перемогла, захопивши лідерство з перших метрів дистанції і не поступившись ним до самого фінішу. Німецька четвірка, яка перетнула фінішну лінію другою, відстала майже на корпус човна.

«Ми дали одна одній слово не програти суперницям жодного гребка», — сказала відразу після фінішу найдосвідченіша в нашій команді та її неформальний лідер Яна Дементьева. Чотири наші серця билися в унісон, як одне, продовжила вона. «Як правило, ми починаємо фінішний спурт за півкілометра до

фінішу. Але цього разу я подала голосом умовний сигнал дещо раніше — за 750 метрів», — сказала спортсменка.

Коротке представлення олімпійських чемпіонок почнемо з лідера команди — Яни Дементьевої. Вона народилася у Дніпропетровську, закінчила Національний університет «Харківський політехнічний інститут». На Олімпіаді в Пекіні у складі четвірки парної була сьомою. Неодноразовий чемпіон і призер світу, Європи, України у четвірках і двійках парних. Цікаво, що в академічне веслування Яна прийшла у двадцятирічному віці з легкої атлетики. «Мій перший тренер Ігор Вишня зумів прищепити мені любов до спорту і зробив дуже багато для мого становлення, — розповіла Яна Дементьева. — Це вже третя моя Олімпіада (першою була афінська 2004 року) і третій мій виступ на цьому каналі. Сьогодні він став для мене, як і для всього нашого екіпажу, щасливим».

Катерина Тарасенко народилася у Харкові. Закінчила Дніпропетровський державний університет фізичної культури і спорту. Як і Дементьева, прийшла у веслувальний спорт з легкої атлетики, теж виступала на пекінській Олімпіаді, неодноразово була чемпіонкою світу та Європи в екіпажах двійок і четвірок парних. «До золотої олімпійської медалі я йшла дванадцять років, — сказала вона. — Шкода, немає серед живих мого першого тренера Юрія Васильовича Коваленка. Як би він радів моїй медалі!».

Наталія Довгодько народилася в Києві у спортивній родині. Гребним спортом займалися її тато, мама, батькова сестра, а тепер ще й брат Іван, який, до речі, теж виступав на лондонській Олімпіаді у складі четвірки парної. Наталія закінчила Національний університет «Київський політехнічний інститут». У четвірці парній — з минулого року. Про свою команду розповідає із захопленням. «Ми виходили на старт і говорили одне одному: ось та головна гонка, до якої ми так довго йшли і в яку вклали стільки зусиль, праці. Всього лише шість хвилин, і ми підіємо своєрідний підсумок зробленому. Кожна гонка важка, а олімпійська — важка по-особливому. Адже у фіналі зібралися найсильніші у світі четвірки парні — з Німеччини, США, Австралії, Канади, Великої Британії, Китаю. Ми напружено працювали до самого фінішу. І навіть після фінішу зробили ще кілька потужних гребків, щоб остаточно зафіксувати перемогу. Я от розмовляю з вами і досі не можу повірити, що наше “золо-

то” — це реальність, що ми — олімпійські чемпіони», — зізналася Наталія Довгодько.

Цікаву історію розповіла про свій шлях у спорт Анастасія Коженкова. Родом вона з Ковеля, що на Волині. Якось на одній з ковельських бензоколонок, де її друзі підробляли влітку, миючи вікна автомобілів, зупинився тренер з Києва Олександр Іванович Горевий. Він запитав у хлопців, чи є в їхньому оточенні дівчина, висока зростом і зі спортивною підготовкою. Вони назвали Анастасію і дали її телефон.

Тренер не забув про цю рекомендацію і згодом запросив дівчину до Києва, так би мовити, на оглядини і, довго не роздумуючи, запропонував їй навчання у спортивній школі-інтернаті. Потім був Національний університет фізичного виховання і спорту України і, звичайно ж, інтенсивні тренування. Анастасія — неодноразовий чемпіон і призер чемпіонатів, кубків світу, а віднині, як і її подруги по команді, — олімпійська чемпіонка.

Ось такий дружний, монолітний, по-своєму унікальний екіпаж виграв у п'ятий день Олімпіади гонку на каналі Ітонського коледжу, де навчаються елітарні діти і який закінчили свого часу два британських принци — Гаррі та Вільям.

ОЛЕКСАНДР УСИК піднявся на найвищу сходинку олімпійського п'єдесталу у ваговій категорії до 91 кг. Відразу після того, як рефері підняв його руку, Олександр від радості затанцював гопак, а під час виконання гімну щиро виспівував його слова — українське ество і козацький дух становлять його сутність.

До того ж не можна не помітити на його голові не звичну, традиційну зачіску, а козацького оселедця. «Оселедець символізує собою силу, сміливість, мужність і витримку українських козаків, — сказав він нам після церемонії нагородження. — Вони носили такі зачіски ще й для того, щоб у бою відрізнити свого побратима від ворога».

«Тренери перед боєм мені казали: «Ти не ганяйся за золотою медаллю, а спробуй показати красивий бій, який би всім сподобався. Тоді й суддям він сподобається».

У другому й третьому раундах ми якраз і побачили красивий бій у виконанні Олександра Усика. Рахунок на очах почав змінюватися на користь українського боксера: другий раунд — 7:5, третій — 6:3.

— Чи чує боксер під час бою крик і скандування на трибунах та окремі репліки з них, — запитали ми в олімпійського чемпіона.

— Ні, чує тільки загальний шум.
— А що кричить тренер, ви чуєте?
— А от тренера і його установки чую добре.
— І до чого ж він цими репліками вас закликає?
— Дмитро Дмитрович Сосновський у третьому раунді вигукував переважно два слова: «Саша, три!» Слово «три» в цьому випадку означало, що я під час кожної з атак обов'язково мав завдавати щонайменше трьох ударів, що я й намагався робити. І це ви могли бачити й оцінити.

Під час цієї розмови з новим олімпійським чемпіоном, яка відбувалася між церемонією нагородження і його допінг-контролем, ми запитали, звідки у нього вміння не тільки майстерно боксувати, а й професійно виконувати складні па українського гопака.

«Все пояснюється просто: я свого часу займався танцями, зокрема народними, тому мені неважко виконати різні танці, серед яких гопак — один з найскладніших», — зізнався Усик.

У цю мить мимо нас пройшов його суперник по фіналу Кlemente Руссо. Він поплескав Олександра по плечу і сказав російською мовою: «Молодець!» Ми з вами теж можемо слідом за італійцем повторити на адресу українського з козацьким духом боксера це слово.

ВАСИЛЬ ЛОМАЧЕНКО. У завершальний день боксерського марафону Олімпіади українська команда боксерів була представлена лише в одному фіналі. Але не ким-небудь, а Василем Ломаченком, титулованим боксером, якого в Пекіні, на попередній Олімпіаді, авторитетне боксерське журі визнало найтехнічнішим майстром рингу. У Лондоні він мав захищати здобуте в китайській столиці звання олімпійського чемпіона.

Перед цим боєм новий чемпіон лондонської Олімпіади Олександр Усик відверто зізнався, що вже не один рік перебуває під великим впливом Василя, бере з нього приклад і вважає, що Ломаченко беззаперечно заслуговує на те, щоб удруге стати володарем золотої олімпійської нагороди.

Вердикт суддів після бою Ломаченка з корейцем Ган Суншул збігся із переконанням Василевого товариша. І не просто товариша, а й кума (Олександр Усик — хрещений батько сина Ломаченка). Власне, не міг не збігтися, адже Василь мав очевидну перевагу над корейським боксером. Після першого раунду він повів — 7:2. У другому судді цю перевагу оцінили скромні-

ше — 4:3, а в третьому зафіксували остаточну перемогу українського боксера.

ЮРІЙ ЧЕБАН. Веслувальний канал Ітонського коледжу став щасливим для українців. Особливо успішно виступили вони у веслуванні на байдарках і каное. У цих веслувальних дисциплінах Україна була представлена лише двома спортсменами, і обидва вони зуміли завоювати золоту і дві срібні нагороди.

Одесит Юрій Чебан пройшов у фінал упевнено. В нього була установка на якомога швидший старт. Тому відразу каное Юрія вирвалося вперед. Він лідирував усю дистанцію та фінішував на першому місці.

У веслування Юрія привела його мама Людмила Олександрівна. До того він захоплювався різними видами спорту, відвідував гурток «умілі руки» і навіть займався в балетній студії. Мама, педагог за освітою, яка багато років учителювала, прийняла рішення спрямувати енергію сина на веслування. І не помилилася. Заняття Юрія поступово переросли в захоплення. Інтенсивні тренування під керівництвом досвідченого тренера В'ячеслава Сорокіна не могли не дати результату. В Пекіні Чебан завоював бронзову медаль на дистанції 500 метрів. Так само третім був він на чемпіонатах світу 2010 і 2011 років. І ось стрибок із третього місця на перше. І не де-небудь, а на Олімпійських іграх.

Чому б не скористатися британським досвідом?

Піднятися на олімпійський п'єдестал, а особливо на його найвищу сходинку — найзаповітніша мрія кожного спортсмена. А для кожної країни заповітною мрією та високою честю є прийняття Олімпійських ігор. Далеко не всім державам до снаги їх організувати. Скажімо, Велика Британія вклала великі кошти і доклала чималих зусиль, щоб на належному рівні провести Олімпіаду, а слідом за нею і Параолімпіаду. Наскільки вдалося британцям цей рівень забезпечити? Оцінок і коментарів щодо цього не бракує. Додамо до них деякі свої спостереження і враження. Причому торкатимуться вони не стільки спортивних підсумків олімпійських і параолімпійських змагань, скільки атмосфери, в якій вони відбувалися.

Цілком випадково, у переддень відкриття Лондонської Олімпіади, авторові цих рядків випало стати свідком своєрідної інспекційної поїздки в Олімпійський парк Прем'єр-міністра

Великобританії Девіда Кемерона. Як відомо, у Стратфорді, на території цього рукотворного парку, були головні арени змагань Олімпійських і Параолімпійських ігор. Судячи з усього, про приїзд сюди глави британського уряду знали тільки окремі представники Оргкомітету з проведення Ігор та невелика кількість журналістів. Чи був у його приїзді сенс, адже вплинути на перебіг подій Кемерон уже не міг? Як невдовзі стало відомо, такого завдання він перед собою і не ставив.

Прояснила мету поїздки його прес-конференція на відкритому, щоправда, огороженому майданчику неподалік центральної арени Ігор — Олімпійського стадіону. Вже після того, як я розшифрував записане на диктофон вступне слово Прем'єра та його відповіді на кілька, як мені здалося, заздалегідь підготовлених запитань журналістів, стало зрозуміло, що цим приїздом Девід Кемерон переслідував кілька цілей. Про першу він сказав відразу: «Я прибув сюди на поїзді метро, щоб переконати лондонців і гостей міста у тому, що найкращим транспортом у дні Олімпіади буде якраз Лондонська підземка». По-друге, Кемерон подякував усім, хто створив для Ігор і Олімпійський парк, і інші спортивні та інфраструктурні об'єкти. По-третє, Прем'єр-міністр у своєму вступному слові і відповідях прагнув дати відсіч тим представникам опозиції і журналістам, які гострокритично оцінювали стан готовності Лондона і країни в цілому до Олімпіади та непомірно високі витрати коштів на неї. Треба визнати, говорив він запально і переконливо, наче перед ним було не кілька десятків переважно знайомих йому представників ЗМІ, а тіньовий уряд британського парламенту.

Що ж, треба віддати належне урядовцям країни, мерії Лондона, організаторам і всім учасникам підготовки XXX Олімпійських ігор і Параолімпіади: вони доклали максимум сил і енергії для досягнення цілей, про які говорив Прем'єр-міністр за добу до церемонії відкриття змагань.

...За три дні до закриття XXX Олімпійських ігор популярна британська газета «The Daily Telegraph» вийшла з великим, на всю першу сторінку, знімком чаші з олімпійським вогнем і заголовком: «Keep the flame alive» («Підтримуй горіння цього вогню»). Фотомонтаж був доповнений у номері кількома матеріалами, у яких ішлося про схвалену урядом Великобританії ініціативу олімпійської зірки Джессіки Енніс та інших медалістів зберегти народжений Олімпіадою суспільний ентузіазм для

енергійнішої пропаганди спорту, ширшого залучення до занять ним людей різного віку. Головним же у цих публікаціях був заклик відродити спортивні секції у школах, коледжах, інститутах і університетах, включити спорт в обов'язкові для виконання навчальні програми. Ця тема відразу ж була підхоплена соціумом. Її важливість, на думку олімпійців, урядовців, журналістів, рядових громадян, важко переоцінити. Адже йдеться не лише про майбутні олімпійські та інші спортивні нагороди, які принесуть славу атлетам і країні, а й про здоров'я суспільства, його нинішніх і майбутніх поколінь.

Розповідаю про все це, передусім, для того, щоб ці приклади з Британської олімпійської дійсності узяти до уваги і творчо використати в наших українських реаліях. Ми теж маємо чим і ким пишатися, маємо своїх олімпійських і параолімпійських героїв. Мої спілкування з ними у дні змагань свідчать про нелегкі шляхи кожного, інколи навіть всупереч складним обставинам і недостатній підтримці, до омріяного олімпійського і параолімпійського п'єдесталів. Чим не приклади для наслідування? Чому б і в нас, за їхньої моральної підтримки і при відповідному, неформальному державному сприянні, не почати відродження напівзабутих і утвердження нових традицій занять спортом, починаючи з дитячих садків, розвитку матеріальної бази спеціалізованих дитячо-юнацьких спортивних шкіл та інтернатів?

Думається, Олімпіада і Параолімпіада в Лондоні і цілком пристойний виступ на них українських атлетів може служити для цих цілей хорошим імпульсом і надійною стартовою основою. Не кажучи вже про надзвичайно сприятливу для цього суспільну атмосферу, створену ще до Олімпійських і Паралімпійських ігор успішним проведенням Україною фінальної частини чемпіонату Європи з футболу. У нас, як і у Великобританії, було своє велике свято національного єднання і громадянського піднесення. Гріх було б цим не скористатися і не зберегти животворчу дію вогню великих спортивних змагань, якими стали Євро-2012 і Олімпіада та Параолімпіада, вогню, який служить не тільки спортивному, а й суспільному прогресу.

INTERNATIONAL SPORTS HEIGHTS OF LEAP YEAR

It is a common knowledge that the first three places in the ranking of the most popular sports in the world are occupied by the Olympic Games, World and European Football Championship. Despite all the attempts to separate them in time carried out in different years, the organizers fail to avoid mess-ups. As a result, the sports fans are not very happy as in one year (mainly in summer) Summer Olympics and European football championship occur.

So that was the case this year. On the first of July, NSK «Olympiiskii» stadium in Kyiv hosted the final game of Euro-2012 and 28 days later London launched the opening ceremony of XXX Olympic Games. So, the summer of 2012 leap was quite hot one for the sports fans both in the literal and figurative sense. Now, this emotional wave run out, both events have become the part of sports history. And yet, I think, it would be wise to once again get back to those events, especially to their Ukrainian component. And this time it was particularly noticeable in the first place, of course, the football European Championship.

EURO 2012: MAKING HISTORY TOGETHER

By number, this was the fourteenth continental football championship. Yet for us, Ukrainians, it is and will remain not just as another European football championship but as event of extraordinary essence and importance and meaning. Firstly, of course, because Ukraine and Poland won the right to host, organize and conduct it. Why tandem Ukraine-Poland won the tough contest with contender countries? While answering this question, one can provide a number of good reasons. And, in our opinion, one of significant reasons is recognition and increased authority of the Ukrainian football in the European and global arenas. Thus, speaking of Ukrainian football, we mean not only the past two decades of its development – just for the period when Ukraine became independent. The educatees, representatives of our football

demonstrated outstanding skills in the football fields of the world and Europe in the middle of the last century. For example, in the quite distant 1958, Kyiv «Dynamo» midfielder Yuri Voynov while playing in Sweden for the USSR national team was elected to the world championship Dream Team as per result of this tournament.

The very same Yuri Voynov in 1960 was among the winners of the first European Cup making the honorary lap at Park de Princes with this cherished trophy in hands. And six years later USSR team took the respectable fourth position during the World Cup in England, and this team included four Dynamo Kyiv players, including the best scorer of the Soviet national team Valery Porkuyan. During the European Championship in 1972, USSR team won the silver medal, and 13 representatives of our football received the awards. Since then, number of Ukrainian representatives in the Soviet national team has increased considerably, and during the world championships of 1986 and 1990 and European championship of 1988 it was dominant. Not surprisingly, the team management repeatedly assigned Ukrainian coaches to lead the team, primarily Valery Lobanovskyi, who was four times the coach of the USSR national football team.

Biography of the national team of independent Ukraine began on 29 April 1992 with the unfortunate defeat from Hungarians in Uzhgorod. For various reasons, the Ukrainian team was not given an opportunity to participate in the selection process for the World Cup 1994 in the USA. As is known, the Russian team obtained such an opportunity and got through to the final round of the tournament, and its team included five players from Ukraine. Start of Ukraine's national team in the official competitions happened only in Euro-1996. It definitely was not successful: in their qualifying group, it took only fourth position and lost not only to the titled Italians, but also to Croats and Lithuanians. And yet, despite this very discomfoting result we should pay tribute to all the players and coaches of this team. They assumed the responsibility for the national team in probably its most difficult, transitional period and laid the foundation for its further development and consolidation. Moreover, symbolically, in those years Alexei Mikhalichenko, Oleg Kuznetsov, Gennady Litovchenko played in our team - stars of the Ukrainian football of eighties.

After all, our team did not manage to overcome the play-off stage even led by the great Lobanovsky. In the selection of the World

Cup-2002, it again won the group tournament in the second position losing the first one to Poland and ended up playing with Germany team, the future silver medalist of the world championship in South Korea–Japan. Leonid Buryak team in the next tournament of Euro 2004 has slipped even lower – to the third position in the group where Spain became second to Greece – the group winner. Four years later, in the selection stage of the European Championship we could not compete with the Italians and the French, who have won two tickets to the final stage of the continent championship in Austria and Switzerland. In the qualifying campaign for the World Cup in 2010, our team was very close to the point of going to the South Africa, but the subsequent (fourth in 15 years!) playoff again proved fatal for it. While losing the first position in the group to the team from football homeland (defeat at Wembley stadium and 1:2 victory thanks to the sniper «shot» of Sergei Nazarenko in Dnipropetrovsk in the face to face standoff with the Brits), Oleksiy Mykhailychenko made the away draw in Athens, but underplayed in Donetsk. One of the rare counterattacks against Greece brought it the victory together with the long-awaited trip to South Africa.

But the sun finally shined down on our street! It was associated with the success of our national team at the World Cup 2006. The qualifying tournament for this world championship has already showed that given all the objective problems of our team regarding the players selection for it and their skills, the main problem was in the area of psychology, lack of confidence in our players abilities, inability to «keep the blow» when circumstances turned against you, inability to snatch a victory based on moral and volitional qualities, subconscious readiness to play the second fiddle in the group and failure to challenge the recognized favorites [...] Oleg Blokhin and his coaching staff as together with recruited national team players also faced strong rivals during the selection stage in 2006 – the then European champions Greeks, bronze winners of the previous world championship Turks and the winners of Euro-1992 – Danes. Blokhin has proved to be the coach maximalist. His declaration that his players will take the group first position caused considerable resonance before the qualifier stage.

Many specialists took this statement with skepticism and even laughed at it. However, as we know, he laughs best who laughs last. The Ukrainian team won that tough group more than two rounds before the end of the selection stage being the first of the European

teams that joined the Germans, the host nation. Oleg Blokhin was able to «enlighten» his players with his idea, create proper climate in the team, inspire the players to believe in themselves. During the qualifying stage, during and after the final stage of the 2006 World Cup, a lot has been said about the fact that the Fortune helped our team. Indeed, luck in sports plays certain role. However, it is not serious to consider this as almost the main reason for Blokhin's team success. Finally, Ukrainian team lost only one game during whole qualifying cycle and only because it did not affect the final result. Frankly speaking, we got a tough luck in many crucial games during previous qualifying stages. But ultimately, in our opinion, this bad luck had an objective basis. Oleg Blokhin and his colleagues from the coaching staff – Semen Altman, Andrew Bal, Oleg Kuznetsov, Yurii Romensky – managed to overcome this «black» streak. And the results of Ukrainian performance in the final stage of the World Cup in Germany once again confirmed this point. Ukraine's national team began with a painful defeat in Leipzig from the Spaniards, but again, having gone through this fiasco, coaches and players of our team have demonstrated psychological stability, collective cohesion and fighting qualities. Our football squad won its position in Germany among the eight strongest teams in the world as enhancing credibility of Ukrainian football. And new bright stars shined in it during that football championship.

Grounds for optimism

During Euro 2012, Ukraine national team failed to fulfill the ultimate goal: it did not manage to leave the group for the tournament's next stage – the quarterfinals. But shall we consider its performance at the «home» European championship unsuccessful? It seems not. Especially when you consider quite a decent level of play, which it demonstrated. While losing in the first leg to the Swedish team, which included distinguished Zlatan Ibrahimovic, bright star of European football, Ukrainians managed to break down resistance of the opponents and snatch the victory owing to two precision strikes of Andriy Shevchenko. Our team played head-to-head with the French during the first half of the game. Unfortunately, after the half-time break our players did not find compelling arguments against the French acceleration and finally lost. Ukrainian team lost the game to British team as well,

but it was so to say, an «optimistic failure» because Ukrainians played as good as their opponents, they even leveled the score, but the Hungarian referee team headed by Viktor Kashshay «did not notice» the obvious goal by Marko Devic...

Thus, we took the third position in the strong group. A few days after the Euro 2012 completion, the coaches to meet with us, Ukrainian journalists, in the conference hall of the Football Federation of Ukraine, and we think that they objectively and critically assessed the results of our team participation in the European Championship.

At the beginning, Oleg Volodymyrovych was reminded of his book «A goal that I did not score» published over thirty years ago. It was very popular at that time. Time has passed, he became a successful coach. Only Andriy Shevchenko scored during this championship. How the national team forwards may write a similar book eventually? In answering this question, Oleg Blokhin said: «...the situation with a deficit of high-quality forwards should be corrected in the clubs. We continued take the prepared players. Before Euro 2012, everybody were surprised that I took Andrei Shevchenko, who had little football practice during previous three months. Then it was a surprise that he was included in the starting lineup during the game against the Swedes. But the game proved that an old horse doesn't spoil the furrows. Unfortunately, the young players do not have that goal-scoring flair that Belanov, me, and now Messi and Ronaldo possess. This flair is inherent».

As per Blokhin, the fact that Shevchenko left the team — is a big loss for it... We should think about how to play football without the forwards, he said. It is Spain that can play without forwards. We are not ready to do so. We are desperately short of time, and forwards training, according to the coach, is the primary mission of the club teams. It takes some time for new Shevchenko and Belanov to appear.

Regarding club representation in the national team, Oleg Blokhin said: «Kyiv», «Donetsk» or «Dnipro» players remain before the national team training base gates — dressed in the blue and yellow uniform, the players stood for the Ukraine, did one thing, live the common interests. The first team was formed based on the objective indicators - physical fitness, playing spirit, and practice as gained during the football season. So, hearsays about «discrimination» by the club membership should be on the heads of those who speculates on this topic».

Euro-2012 tested not only the national team of Ukraine. Every team that took part in the European football festival passed own test without considering past achievements. However, these were not just European football bride show. It has long been observed: by stress, severity, high level, and quality the championship games are not inferior to the world championship. And Euro 2012 again clearly confirmed that. As a natural result, its winner was the team of Spain, the strongest team in the world of recent years. In the final game it faced the Italians – world champions of 2006. In the semifinals, Spaniards defeated ambitious team of Portugal with great difficulty (owing to extra time and penalties series). It should be noted that Italy entered semifinal stage after a series of penalty in the game against England.

Many other facts and statistical data confirmed the high level of Euro 2012 and great interest to this event in the world. Euro 2012 games were attended by more than 1.4 million spectators – an average of 46,471 fans at every game. For comparison, the previous European Championship in Austria and Switzerland attracted 1.14 million fans. Over 5 million fans watched the games in the fan zones of eight cities that host the Championship, which is also a record. During the final games of Euro, 16.5 million messages were recorded in social networks. Peak activity – 15 358 tweets per second was recorded immediately after the Spaniards scored fourth goal Italians in the final game, and it was also a record for any sporting event in the world.

After each game of Euro 2012 final stage, organizers determined the best players. They included three times Iniesta (Spain) and Pirlo (Italy) twice – Ozil (Germany) and Cristiano Ronaldo (Portugal), once – Gerrard (England), Gomez, Podolski (both – Germany), Karagounis (Greece), Crown Delhi (Denmark), Sergio Ramos, Torres, Xabi Alonso (all – Spain), Cassano (Italy), Blaschikovski, Lewandowski (both – Poland), Pepe (Portugal), Dzagoev (Russia), Shevchenko (Ukraine), Nasri, Ribery (both – France) Mandzhukich (Croatia), Yirachek, Pilarzh (both – Czech Republic), Ibrahimovic, Mellberg (both – Sweden).

For the first time in the history of the European Championships, six players at a time were contenders for the title of best golemador: Cristiano Ronaldo (Portugal), Mario Balotelli (Italy), Mario Gomez (Germany), Mario Mandzhukich (Croatia), Alan Dzagoev (Russia) and Fernando Torres (Spain). Each of them was the author of three goals scored. Torres got the «Golden Boot», who scored his goals for the shortest time in the game – 189 minutes. The Spanish midfielder Andres Iniesta was recognized as the best player of the championship. Dream Team includes the following 23 players: goalkeepers: Gianluigi Buffon (Italy), Iker Casillas (Spain), Manuel Neuer (Germany); defenders: Gerard Pique (Spain), Fabio Coentrao (Portugal), Philipp Lahm (Germany), Sergio Ramos (Spain), Pepe (Portugal), Jordi Alba (Spain); midfielders: Daniele De Rossi (Italy), Steven Gerrard (England). Xavi (Spain), Andres Iniesta (Spain), Sami Khedira (Germany), Sergio Busquets (Spain), Mesut Ozil (Germany), Andrea Pirlo (Italy), Xabi Alonso (Spain), David Silva (Spain), Cesc Fabregas (Spain); forwards: Cristiano Ronaldo (Portugal), Mario Balotelli (Italy), Zlatan Ibrahimovic (Sweden).

Michel Platini: «It was a fantastic championship»

Euro-2012 was well organized and conducted. This conclusion was drawn after its completion by all the leaders of European football and many guests from around the world. This high appraisal was made, in particular, at the press conference. In his opening remarks, head of European football, Michel Platini said that Poland, Ukraine and UEFA are proud of Euro-2012. According to the president, this unique tournament once again stressed out importance of competition at the level of teams and produced a rich legacy. «Ukraine and Poland launched a fantastic tournament, which would long remain in our memory – said Michel Platini. – Competition slogan «Creating History Together» was never as accurate in terms of the economy, infrastructure, development of football and improvement of social conditions. Today I feel great pride. Ukraine and Poland have demonstrated that they are able to cope with organization of such a big tournament. The peoples of the two countries dealt with it with great enthusiasm and raised the benchmark high enough for the future. It would be very difficult to continue to meet such high standards».

Michel Platini specially appraised the presidents of national associations – Grigoriy Surkis (Ukraine) and Grzegorz Lato

(Poland) who did a great job in preparation for Euro-2012 and directly during the course of tournament.

Somewhat later, on 28 August at the meeting with Ukraine's President Viktor Yanukovich in Kyiv, President of UEFA Michel Platini reiterated on behalf of the European Football Union his appreciation and admiration for the organization of EURO 2012. «It is a great pleasure for me to come back in two months after hosting this wonderful tournament – said Michel Platini. – I came to officially thank Viktor Yanukovich, President of the Football Federation of Ukraine Grigory Surkis, tournament director Martin Kallen and all those who helped in the European Championship».

«It was a step into the future, a step for the development of our country and its joining the modern countries that today are leaders in the economy and in sports, – said the head of the Ukrainian country at the end. – We cherish the dream to once host the World Cup in Ukraine. And we will work in this direction».

LONDON OLYMPICS IN UKRAINIAN CONTEXT

In late July 2012, the sporting world including Ukrainian one switched from Ukraine and Poland to the United Kingdom, where XXX Olympic Games started. Ukraine's delegation included 245 athletes. Considering four previous Summer Olympics, this time our team returned with weighty medal «baggage». Let us remember that Ukrainian Olympians in Atlanta won 23 medals (9 gold, 2 silver, and 12 bronze) as finishing at the ninth team position. In Sydney in 2000, we also won 23 medals (3, 10, 10), but because of the small number of gold medals we took just 21st team position. Interestingly, in 2004 in Athens our Olympians fulfill «Ukrainian norm» – 23 medals (9, 5, 9) and took 12th position. The gain at Beijing Olympic Games was more significant – 27 medals (7, 5, 15) and 11th position.

So, the Ukrainian sports fans had enough reasons to expect that in London our athletes would not let them down. And this ultimately was the case: Ukrainian Olympians demonstrated decent performance at the sports arenas of British capital. Even though they won fewer medals than during the previous games, each of these twenty awards (6 gold, 5 silver, and 9 bronze) were of the purest tint as all of them were gained in a tense, uncompromising, highly competitive struggle. The format of annual «Diplomatic Ukraine» does not permit to talk about all Ukrainian medalists of

London. Let us briefly remember some of them who claimed at the top of Olympic winner's stand.

The anthem of Ukraine played for them

YANA SHEMYAKINA. She won the first gold award for our Olympic team collection. «When I checked the participant's list before the competition, in which I got a very strong opponents, I have somewhat calmed down and became even happy. I thought, if I lose to any of them it would not be so hurtful», – she told us in an athlete mixed zone immediately after the ceremony.

In the semifinals and finals Shemyakina met noticeably higher opponents. How much did this fact affected the nature of the fight, Jana's choice of tactics and techniques? «We know that tall people are slower, and in this case I should use this advantage». «Would you like to meet Korean opponent in the final fight?» – we asked. «It was just she whom I would not want to meet – admitted Yana. – However, I won during our last meeting with her at the World Cup. But she would be difficult opponent for me. The point is act similarly in fencing in terms of both tactics and technique. I would, of course, try to find ways to win, but it would be a difficult task».

Yana Shemyakina believes that women's fencing is not just clash of tactics, technical and physical training, but also clash of characters, emotions, nerves, even tricks. And you can see and feel all this in the hall while watching the fight.

OLEXII TARAKHTII. He won gold award at the weightlifting platform (105 kg weight category). He not just won but snatched victory in his last attempt. Olympic champion status improves the status of journalism as well: we got a chance to meet Olexii first early in the mixed-zone that athletes pass. However, this time we had to wait because there was ceremony of Olympic medals awarding.

«Gold Olympic medal is the highest achievement for every athlete. And I'm no exception: this is a great event and a great day for me and for my coaches», – said Olexii Tarakhtii. As being asked when he learned about becoming one of the leaders during the competition, the athlete admitted that he did so already at the finish of the competition.

By the way, Olexii admitted after the event that he considered Marcin Dolega, three-time world champion, as his most serious opponent in the absence of Russian weightlifters. Georgian Gia

Machavariani screwed up all three attempts in jerk in the same way. And Alexei himself failed to lift 226 kilograms in the second attempt. Only Iranian Navad Nasirshelal managed to overcome the barrier of 227 kg.

Both Tarakhtii and Iranian sportsman still had the third approach. Iranian weightlifter ordered 229 kg – this weight was enough for victory. He lifted the barbell from the floor but he did not have enough strength to bring it to the chest. Alexei and his coaches ordered 227 kilograms – this weight allowed the Ukrainian sportsman to beat the Iranian result by one kilogram. And our athlete managed to conquer the barbell after keeping it on the high hands for longer than two seconds that was established by the rules.

«I did not know how the struggle unfold and end, the coach did not tell me this, but I knew that after the relatively low result in jerk – 184 kilograms, you need to make a point during the push. And I was quite ready for this because during trainings I lifted much heavier barbells: 235–240 kilograms. Did I worry on the Olympic platform? You know, I normally experience some tension before the event. And when the competition starts and you go to the platform, you give all the feelings and emotions to fight with barbell», – assured Tarakhtii.

We might not see him on the highest step of the Olympic winners stand. Two years ago, Tarakhtii decided to say goodbye to weightlifting, because he was really tired of continuous suffering and search for finance, said the athlete's coach who previously trained the other champions and Olympic medalists, including Taimazov and Gottfried, Michael Matsiokh.

This might well happen were it not for the support of famous entrepreneur Alexander Gerega and his wife Galina Gerega, owners of known and successful company «Epicenter». Both the athlete and his coaches are very grateful to the owners of the company for timely, sustained, and selfless support. By the way, this support – both moral and financial – was channeled to several of our Olympians who were in London.

WOMEN'S FOUR-OAR. It won the gold medal 25 miles off the capital of the Great Britain at Dorney Lake rowing channel as owned by the famous and prestigious Eton College.

«This is the first gold medal in rowing for years of competition at the Summer Olympics of independent Ukraine's team», – said

the President of National Olympic Committee of Ukraine Sergey Bubka in an interview with us after the ceremony. International Rowing Federation officials asked him to award Olympic medals to the winners the day before the final race of women's four-oars in W4x category. They apparently had no doubt that Ukrainian four-oar would win and Serhii Nazarovych as a member of the IOC Executive Board would be pleased to award the gold medals to representative of his country.

Our team really won as it captured leadership at the first meters of distance and keeping it to the finish. German four-oar, which was the second to cross the finish line, trailed the winners by almost the length of boat hull.

«We gave each other the word not to lose a single stroke to opponents», – said Yana Dementieva, the most experienced athlete in our team and its informal leader, immediately after the finish. «Typically, we start finishing spurt half a kilometer to the finish. But this time I gave prearranged verbal signal earlier – 750 meters before the finish line», – said the athlete.

Let's start short presentation of our Olympic champions with team leader – Yana Dementieva. She was born in Dnepropetrovsk, graduated from National University «Kharkiv Polytechnic Institute». Our quadruple sculls with her took seventh position at the Olympics in Beijing. She is repeat champion and winner of the World, Europe, Ukraine championships in double sculls and quadruple sculls. Interestingly, Yana came to rowing being twenty years of age from athletics. «My first coach Igor Vishnia managed to instill in me love for the sports and made a lot for my development – said Yana Dementieva. – This is my third Olympics (the first was in 2004 in Athens) and my third performance in this channel. Today it was a happy day for me and our entire crew».

Kateryna Tarasenko was born in Kharkiv. She graduated from Dnipropetrovsk State University of Physical Culture and Sports. Like Dementieva, she came in rowing sport from athletics, she also participated in the Beijing Olympics, and she was repeat world and Europe champion in double sculls and quadruple sculls as well. «It took me twelve years to win the gold medal, – she said. – Unfortunately, my first coach Yurii V. Kovalenko passed away long time ago. He would be really happy with my medals!».

Natalia Dovgodko was born in Kyiv in the sports family. Her father, mother, father's sister, and brother Ivan engage in rowing. By the way, Ivan participated in the London Olympics in the quadruple sculls as well. Natalia graduated from the National University of «Kyiv Polytechnic Institute». She has engaged in double sculls since last year. She speaks about the team with enthusiasm. «We went to the start and said to each other: this is the main race, we trained for it so hard and so long and invested so much effort and labor. In just six minutes, we shall see the result of all this. Each race is important, and Olympic one is very special. After all, the final gathered the strongest quadruple sculls in the world – from Germany, USA, Australia, Canada, Great Britain, and China. We have worked hard to the finish line. And even after the finish line made even more powerful strokes to finally secure victory. I talk to you now and can not believe that we won «gold» and that we are Olympic champions», – admitted Natalia Dovgodko.

Anastasia Kozhenkova told an interesting story about her way to the sports. She was born in Kovel that is located in Volyn. Once the coach from Kyiv Oleksandr Ivanovych Gorevoy stopped at one of Kovel gas stations, where her friends worked part time in summer at car wash. He asked the boys whether they know girl in their neighbourhood who was tall and of athletic stature. They named Anastasia and gave her phone number.

The coach did not forget about this recommendation and invited the girl to Kyiv for interview and without long hesitation offered her training in the sports school. After that she graduated from the National University of Physical Education and Sport of Ukraine and, of course, she trained a lot. Anastasia is repeat World Cups champion and medalist and now – Olympic champion with her teammates. Here's a friendly, monolithic and somewhat unique team that won race in the fifth day of the Olympics at the channel of Eton college where elitist students study.

OLEKSANDR USYK stood at the top step of the Olympic winner's stand in the weight category of up to 91 kg. Immediately after the referee raised his hand, Alexander danced hopak and during performance of the national anthem he sincerely sang its words – Ukrainian nature and Cossack spirit formed his character.

Moreover, one can notice on his head not familiar, traditional hairstyle but Cossack oseledets. «Oseledets symbolizes the strength, courage, manhood, and guts of the Ukrainian Cossacks, – he

told us after the ceremony. — They wore these hairstyles also to distinguish their companions-in-arms from the enemy in battle».

«Coaches told me before the fight: You shall not chase after the gold medal but try to demonstrate spectacular fight that everyone would like. Then the judges will like it too».

In the second and third rounds, we just saw a spectacular fight as performed by Alexander Usyk. The score began to change in favor of the Ukrainian boxer right in front of our eyes: second round — 7:5, third round — 6:3.

— Does the boxer hear cry and chant in the stands and individual replicas of spectators during fight — we asked the Olympic champion.

— No, one hears only the general noise.

— And do you hear what the coach screams?

— However, I hear well the coach's instructions.

— And what were his instructions?

— Dmytro Sosnowskyi shouted mainly two words in the third round: «Sasha, three!» The word «three» in this case meant that during each attack I supposed to launch at least three blows what I tried to do. And you can see and appreciate my performance.

During this conversation with the new Olympic champion, which occurred between the award ceremony and his doping control, we asked where did he learn not only to skillfully box but also to professionally perform complicated pas of Ukrainian hopak.

«Everything is simple: I once studied dance, including folk, so I easily perform a variety of dances, including hopak — one of the toughest» — confessed Usyk.

At this moment we passed by his opponent in the final fight Clemente Russo. He patted Alexander on the shoulder and said in Russian: «Well done!» We all, too, can follow the Italian's example and repeat this expression to the Ukrainian Cossack spirit of our boxer.

VASYL LOMACHENKO. In the final day of the Olympic boxing marathon, Ukrainian boxing team was represented in only one final fight. But it was represented by Vasyl Lomachenko himself, the titled boxer, whom the distinguished boxer jury recognized as the most technical master in the ring in Beijing at the previous Olympics. In London, he had to defend the title of Olympic champion gained in Chinese capital.

Before this fight, the new champion of London Olympics Alexander Usyk frankly admitted that he was under the great influence and took example of Vasyl for years and he believed that Lomachenko undoubtedly deserved to gain the Olympic gold award for the second time.

The judges' verdict after Lomachenko fight with Korean Gang Sunshul coincided with beliefs of Vasyl friend. And not just a friend but godmother too (Alexander Usyk is godfather to Lomachenko's son). Actually, Vasyl had an obvious advantage over the Korean boxer. After the first round he led – 7:2. After the second round, referees rated this advantage modestly – 4:3, while the third proved the final victory of Ukrainian boxer.

YURII CHEBAN. Rowing channel of Eton college became lucky one for the Ukrainian sportsmen. They were particularly successful in rowing and canoeing. Ukraine presented only two athletes in these rowing disciplines, and they both managed to win gold and two silver medals.

Odessans Yurii Cheban went to the finals with confidence. He was inclined to launch the fastest start. Therefore, Yurii's canoe immediately spurted into the lead. He was leading the entire race and finished in the first position.

Yurii's mother Ludmila Oleksandrivna brought him to the rowing school. Previously, he was fond of different sports, attended «do-it-yourself» club and even engaged in a ballet studio. His mother, a teacher by education, who taught for many years, decided to send his son to the rowing. And she was not wrong. Yurii's training sessions gradually grew into a passion. Intensive training under the guidance of experienced coach Vyacheslav Sorokin could not but produce a result. In Beijing, Cheban won a bronze medal at the distance of 500 meters. Likewise, he was third at the world championships in 2010 and 2011. So, it was a jump from third position to the first one. Not anywhere but at the Olympics.

Why not take the British experience?

To climb to the Olympic winner's stand, especially to its top step is the most cherished dream of every athlete. And organizing the Olympic Games is a cherished dream and high honor for each country. Not all countries are capable to launch them. For example, the UK has invested large sums of money and applied a lot of efforts to launch at the appropriate level the Games followed by

the Paralympics. To what extent the British managed to maintain this level? There are a lot of reviews and comments on this topic. Let us add to them some of our observations and experience. And they would touch upon not the sporting results of Olympic and Paralympic competitions but the atmosphere, in which they occur.

Quite by chance, on the eve of the opening of the London Olympics, the author of these lines became witness of the kind of inspection trip to the Olympic Park by the British Prime Minister David Cameron. As is known, Stratford and its man-made park hosted the main arena for competitions of the Olympic and Paralympic Games. Apparently, just some members of the Games Organizing Committee and a small number of journalists were aware of this visit by the head of British government. What was the purpose of Mr. Cameron's visit as he could not influence the situation development at that time?

Mr. Cameron explained his trip in his press conference launched in the open yet fenced area near the central Arena of the Games – Olympic Stadium as answering to several pre-prepared questions of journalists. His visit pursued several goals. Firstly, he said: «I arrived in the subway train to convince Londoners and visitors alike that the best way of transportation during the London Olympics will be just the subway.» Secondly, Mr. Cameron thanked everyone who worked to make the Games happen and construct the Olympic Park and other sports and infrastructure facilities. Thirdly, the Prime Minister in his opening remarks and answers sought to respond to those representatives of the opposition and journalists who critically assess the state of readiness of London and the whole country for the Olympics and the exorbitant cost of funds for it. One shall admit that he spoke in convincing and assuring manner as if there were not just a few dozen of journalists mostly personally known to him but the shadow government of the British Parliament.

Well, I must pay tribute to the country's officials, mayor of London, the organizers and all the participants who prepared XXX Olympic Games and Paralympic Games: they have made every effort and energy to achieve the objectives referred to by the Prime Minister day before the opening ceremony.

...Three days before closing of XXX Olympics, popular British newspaper «The Daily Telegraph» published great snapshot at the entire first page of the Olympic cauldron that was titled: «Keep the flame alive». Photomontage was supported in this edition by several

articles, which dealt with the initiative by Olympic star Jessica Ennis and other medalists as approved by the UK government aimed towards preserving the Olympics public enthusiasm for vigorously promoting sports, deeper involvement in the sports of people of all ages. But the main message in these publications was call to revive the sport sections in schools, colleges, institutes, and universities to include the sport in the studying curriculum. This topic was immediately picked up by society. Its importance, according to the Olympians, officials, journalists, and regular citizens can not be overemphasized. It is not only about the upcoming Olympics and other sports awards that will honor athletes and country, but also about the health of society and its present and future generations.

I told about all this in order to account for these examples from British Olympic reality and creatively use in our Ukrainian realities. We also have to be proud of our own Olympic and Paralympic heroes. My communication with them at the days of these events proved how difficult was their way to the Olympic and Paralympic winner's stand, in many cases even in spite of difficult circumstances and lack of support. Those are great examples for the youth. We shall use their moral support and official and informal public assistance to start recovering half-forgotten and establishing new sports traditions starting from kindergartens, develop the material base of specialized youth sports schools and boarding schools.

It seems, the Olympics and Paralympics in London and quite decent performance of the Ukrainian athletes can be used for these purposes as good momentum and reliable starting platform. It was supplemented by extremely favorable social atmosphere that was created before the Olympic and Paralympic Games by successful organization by Ukraine of final stage of the European Football Cup. We, as in the UK, launched our own great celebration of national unity and civil recovery. We shall take advantage of this and save life-giving effect of fire of large sporting events, which began with Euro-2012 and the Olympics and Paralympics, fire, which serves not only sports, but also social progress.